

saa stor Sum. Det er et meget alvorligt og vigtigt Spørgsmaal og meget tvivlsomt, om vi skulle overtage nogenformelst Byrde for Statskassen uden ved særlig Lov. Det har jeg allerede tidligere forsvaret; jeg har sagt, at, naar det skulde vise sig, at en Egn blev særlig bebyrdet ved Ulykker af denne Art, vilde Statskassen bedst komme dem tilhjulps igjennem en særlig Lov; man kunde da overveie Forholdene, undersøge, hvor der var Anledning til Hjælp, og derpaa afgjøre Sagen. Det er et meget stort Skridt, her gjøres i Lovudkastet, idet man vil komme til Hjælp med Halvdelen; men fordi der rækkes en Fingerspids, bør man ikke forlange den hele Haand. Naar vi desuden overveie de forskellige Forhold, hvori alle de paagældende Personer staae ligeoverfor de Tilfælde, hvorom her handles, saa er det aabenbart Statskassen, der mindst har Midler i sin Haand til at værge for sig; Amtspartitionsfondet kan det allerede bedre, da det er nærmere ved Stedet, og gjennem Medlemmerne af Amtsrådet har flere Personer, der kjende de forskellige Localiteter, og som kunne have et nogenlunde aabent Øre for hvad der foregaaer. Men hvem burde egentlig være den, der skulde udrede Erstatningen? Det burde være Sognekommunerne; thi der kan den ene passe paa og kontrollere den anden. Ja et æret Medlem ryster paa Hovedet, thi han har ikke lyst til at passe paa sin Nabo. Dersom det skulde falde overbebyrdende paa et enkelt Sogn, saa foreligger atter et af de Tilfælde, hvor man ved en speciel Anvendelse af Lovgivningsmyndigheden kan skaffe Hjælp, men til daglig Brug skal ligesom ved en gjensidig Assurance i saadanne Tilfælde Nabo passe paa Nabo. Man siger, vi skulle betale høit for de syge Kreaturer, for at forebygge Følgerne af det Fællesskab, der opstaaer mellem Dyrslagen og den paagældende Person, naar hans Huusdyr blive syge; men det opnaae vi ikke, vi faae kun Dyrene snarere til at blive syge, og komme til at kjende, om den farlige Sygdom er tilstede, og om det er værd at slaae Dyrene ihjel, samt om vi skulle betale dem som syge eller sunde, — thi her kunne vi ogsaa komme til at betale de sunde, naar vi nemlig have taget Feil og slaaet dem ned, uden at de vare

syge. — Nei, vi skulle lade dem, der have den nærmeste Interesse, det skarpeste Syn og det meest aabne Øre for hvad der foregaaer, føle det i deres egen Pung, naar en Forsømmelse skeer. Den ene veed godt, hvad der foregaaer hos den anden; om hans Heste have hostet, om der er en eller anden Mangel af den Art, det er ikke skjult, det fortæller den ene Tjener til den anden, det fortæller Tyende til Tyende, og Tyendet igjen til Huusbonden, det er, som sagt, ikke skjult for hver enkelt; men de holde det skjult i Fællesskab, naar de ikke skulle betale derfor. Vide de derimod, at de selv skulle betale Skaden, saa ere de opmærksomme paa, hvad der gaaer for sig, og saa kommer Smitten aldrig til at udbrede sig saa betydeligt, saa bliver Antallet af de Dyr, der blive slaaede ned, meget mindre. Men det Spørgsmaal ligger ialtsald ikke for; her foreligger kun, om vi skulle dele halvt med Kommunen eller udrede de $\frac{2}{3}$, og her siger jeg, det forekommer mig, at vi paa Statskassens Vegne gjøre et overordentlig stort Skridt, idet vi bestemme, i ethvert Tilfælde, selv der, hvor der ikke egentlig er nogen local Trang tilstede, at dele halvt med Kommunen — om det bliver med Amtsrådet alene eller baade med Amtsrådet og Sognekommunen, vil jo komme til nærmere Overveielse mellem 2den og 3die Behandling. Vi bør ikke paa Statskassens Vegne komme ud over denne allerede meget store Deel, Halvdelen, og ved at gaae ind paa den ærede Ministers Udbringelses- og Underændringsforslag og forkaste Udvalgets 3de Indstillingspunkt, ville vi i den Henseende naae vor Hensigt. Vi ville efterhaanden bitterlig komme til at fortryde, om vi mere og mere give Andvise paa Statskassen, thi man kommer da til ved flere Leiligheder at trække paa den, der mindst bør bære Byrden. Maa skee vil man sige; men hvorfor skal den enkelte lide dobbelt, han lider allerede derved, at hans Kreaturer blive syge, saa at han maa miste deres Tjeneste; men saa spørger jeg: hvorfor kunne vi i det Hele ikke give hver Mand Erstatning for de Dunder, Naturen sender ham. Hvis hans Huus blæste overende, havde han da ikke den samme Ret til at kræve af Statskassen, at den betalte ham endeel af det han derved paaførte Tab? Naar vi spørge